

Undervisernoter: Isolation sikrede institutioner

- Sikrede døgninstitutioner
- Særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner

Voksenansvar for anbragte børn og unge

Isolation på sikrede institutioner

- Sikrede døgninstitutioner
- Særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner

Undervisernoterne består af to dele.

1. del: Baggrundsviden til underviseren
2. del: Noter til de enkelte dias til undervisningen.

Del 1: Baggrundsviden til underviseren

Overskrift	Noter
Anvendelsesområde	<p>Materialet er målrettet til undervisning af ledere og medarbejdere på sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner</p> <p>Materialet har fokus på § 14 i lov om voksenansvar om isolation.</p> <p>Ledere og medarbejdere på åbne afdelinger eller delvis lukkede afdelinger tilknyttet sikrede døgninstitutioner kan eventuelt med fordel kunne følge nærværende modul, for derved at opnå viden om regelsættet for institutionens andre afdelinger.</p>

<p>Regler i fokus</p>	<p>Nærværende modul har alene fokus på isolation på sikrede institutioner, der er beskrevet i voksenansvarslovens § 14 og bekendtgørelsen om voksenansvar § 11.</p> <p>Lovens § 14 stk. 1 viderefører med visse sproglige ændringer de tidligere regler, der fandtes i den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelses § 20, stk. 2, 1. pkt., og § 39, stk. 1. 1. pkt.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Lovens § 14</p> <p><i>§ 14. Lederen af en sikret døgninstitution eller særligt sikret afdeling efter § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service eller dennes stedfortræder kan beslutte at anbringe et barn eller en ung i et særligt afsondret isolationsrum, når der er overhængende fare for, at barnet eller den unge skader sig selv eller andre.</i></p> <p><i>Stk. 2. Isolation efter stk. 1 skal være så kortvarig og skånsom som muligt og må ikke vare længere end 2 timer på en sikret døgninstitution og 4 timer på en særligt sikret afdeling. Aflåsning af værelser om natten er ikke isolation.</i></p> <p><i>Stk. 3. Der skal løbende føres tilsyn med et barn eller en ung, der er anbragt i isolation.</i></p> <p><i>Stk. 4. Social- og indenrigsministeren kan fastsætte nærmere regler om anvendelse af isolation, herunder rammerne for isolation og tilsyn med barnet eller den unge samt aflåsning af værelser om natten.</i></p> <p>Bekendtgørelsens § 11</p> <p><i>§ 11. Ved isolation på en sikret døgninstitution eller særlig sikret afdeling forstås afsondring i et aflåst rum i kortere eller længere perioder.</i></p> <p><i>Stk. 2. Ved isolation på en sikret døgninstitution eller en særligt sikret afdeling efter § 14, stk. 1, i lov om voksenansvar for anbragte børn og unge, skal der løbende føres tilsyn med barnet eller den unge, for at sikre at barnet eller den unge ikke gør skade på sig selv. Der skal være mulighed for, at barnet eller den unge kan tilkalde personalet på institutionen eller afdelingen under hele isolationen.</i></p> <p><i>Stk. 3. Ved isolation af børn og unge med psykiske lidelser, skal der i umiddelbar forbindelse med beslutningen herom tilkaldes en almen praktiserende læge. Lægen skal tage stilling til, hvorvidt en indlæggelse af den pågældende på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling er nødvendig. Hvis dette ikke er tilfældet, skal lægen føre løbende tilsyn med den pågældende under isolationen for at kunne tage stilling til, om der i løbet af isolationen sker en udvikling med den pågældendes tilstand, som gør en indlæggelse på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling nødvendig.</i></p> </div>
------------------------------	---

	<p>Anbringelse på sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger sker i henhold til servicelovens § 68b og § 68c. Derudover indeholder bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge en række bestemmelser om ophold mv. på sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger.</p> <p>Reglerne om anbringelse, ophold samt isolation på sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger er uddybet i vejledning om voksenansvar for anbragte børn og unge, pkt. 80-107.</p> <p>Der indledes kort med definition af begreber og afgrænsning af målgruppe.</p>
Anvendte kilder til materialet	<ul style="list-style-type: none"> • Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 619 af 8. juni 2016) • Lov om ændring af lov om social service, lov om socialtilsyn og lov om folkeskolen (Lov nr. 647 af 8. juni 2016) • Forslag til Lov om voksenansvar over for anbragte børn og unge (Lovforslag nr. L 162, Fremsat den 30. marts 2016 af social- og indenrigsministeren) • Lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1543 af 13. december 2016) • Lov om ændring af lov om socialtilsyn, lov om social service og lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Lov nr. 1544 af 13. december 2016) • Bekendtgørelse om voksenansvar for anbragte børn og unge (Bek. nr. 1707 af 20. december 2016) • Vejledning til lov om voksenansvar for anbragte børn og unge (Vej. nr. 10370 af 21. december 2016) • Betænkning fra Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget) (Betænkning nr. 1551. Marts 2015) • Konsulentbistand i relation til magtanvendelsesudvalget Afrapportering. Rambøll, november 2013. • Danske Regioner: Statistik for de sikrede institutioner, 2009. • Danske Regioner: Statistik for de sikrede institutioner, 2015.
Materialets anvendelse	<p>Materialet er udarbejdet til anvendelse såvel på en kursusdag, hvor hele regelsættet i voksenansvarsloven gennemgås som til et selvstændigt undervisningsforløb, f.eks. ved en temadag, et personalemøde eller lignende. Ved anvendelse som selvstændigt undervisningsforløb anbefales det, at forløbet indledes med det generelle modul, der introducerer til voksenansvarsloven.</p>
Baggrund for lov om voksenansvar for anbragte børn og unge	<p>I juni 2013 nedsatte den daværende regering Udvalget om magtanvendelse på anbringelsessteder for børn og unge (Magtanvendelsesudvalget). Udvalget havde til formål at afklare, beskrive og analysere de etiske, juridiske og praktiske grænsedragninger for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge, herunder en analyse af udfordringerne ved det daværende regelsæt. Magtanvendelsesudvalget skulle endvidere komme</p>

med forslag til et kommende regelsæt.

Baggrunden for nedsættelsen af udvalget var bl.a., at både Folketingets Ombudsmand og Folketingets § 71-tilsyn havde påpeget, at det eksisterende hjemmelsgrundlag for magtanvendelse på børne- og ungeområdet var uklart. Magtanvendelsesudvalget havde en bred sammensætning af medlemmer bl.a. med kommunale og regionale repræsentanter, repræsentanter for relevante organisationer for praksisfeltet samt børneorganisationer samt faglige eksperter. I udvalgsarbejdet deltog tre børneeksperter, som tidligere har været anbragt. Daværende direktør ved Folketingets ombudsmand Jens Møller fungerede som formand for udvalget. Børnerådet sikrede endvidere yderligere inddragelse af børn og unge gennem tre børneekspertergrupper.

Magtanvendelsesudvalget afgav i marts 2015 betænkning nr. 1551/2015 om Magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet. Magtanvendelsesudvalget anbefalede, at der blev udarbejdet et helt nyt og selvstændigt regelsæt om magtanvendelse over for anbragte børn og unge med en tydeliggørelse af de eksisterende regler, herunder med tydeliggørelse af børn og unges rettigheder i relation til magtanvendelse og andre indgreb i deres selvbestemmelsesret. På enkelte områder anbefalede udvalget en vis udvidelse af adgangen til at gribe ind overfor anbragte børn og unge, herunder muligheden for afværgehjælp og undersøgelse af et barn eller en ungs person på sikrede døgninstitutioner. Udvalget tog i sine overvejelser og anbefalinger udgangspunkt i børn og unges grundlæggende rettigheder, herunder retten til omsorg og beskyttelse.

Den 5. november 2015 indgik Regeringen, Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Liberal Alliance, Alternativet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti en aftale om rammerne for voksenansvar over for anbragte børn og unge (Klare rammer for voksenansvar over for anbragte børn og unge). Aftalen følger op på aftalen om udmøntningen af satspuljen for 2016 for Social- og indenrigsområdet. Aftalen ligger sig tæt op ad anbefalingerne fra Magtanvendelsesudvalget, og loven om voksenansvar overfor anbragte børn og unge er en udmøntning af denne politiske aftale.

Lov om voksenansvar har til formål at fastsætte rammer for plejefamilier og personales adgang til som led i varetagelsen af den daglige omsorg at anvende magt og foretage andre indgreb i anbragte børn og unges selvbestemmelsesret, samt at sikre de anbragte børn og unges retssikkerhed i forbindelse hermed.

Lov om voksenansvar for anbragte børn og unge regulerer forholdene under anbringelsen, og den indeholder således blandt andet flere af de bestemmelser, der før fandtes i Servicelovens §§ 123-123d samt den tidligere magtanvendelsesbekendtgørelse. Bestemmelser om afgørelser om anbringelse og kriterier for anbringelse på delvis lukkede afdelinger og delvis lukkede institutioner samt sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger er

	samlet i servicelovens §§ 63a-63c i kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge.
Lidt fakta om de sikrede døgninstitutioner	<p>Der er i Danmark i 2016 otte sikrede døgninstitutioner (driftsherre nævnt i parentes):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sønderbro (Københavns kommune) • Sølager (Region Hovedstaden) • Stevnfortet (Region Sjælland) • Bakkegården (Region Sjælland) • Egely (Region Syddanmark) • Grenen (Region Midtjylland) • Koglen (Region Midtjylland) • Kompasset (Region Nordjylland) <p><i>Lidt historie</i></p> <p>Indtil 2001 var der i Danmark fire sikrede institutioner: Sønderbro, Koglen, Egely og Sølager. Bl.a. som følge af indførelsen af ungdomssanktionen, som gav forventning om behov for et øget antal sikrede pladser, blev Stevnfortet, Grenen og Bakkegården oprettet i 2001 og de følgende år. I 2000 var der 39 sikrede pladser, mens der i 2001 var 85. Frem til 2011 skete der en stigning i antallet af pladser, hvor antallet af pladser var 155. Herefter er antallet af pladser igen faldet. Der er i dag 126 pladser.</p> <p>Ved kommunalreformen i 2007 overgik de daværende seks institutioner, der hidtil havde været drevet af amterne til de respektive regioner. Københavns Kommune beholdt driftsansvaret for Sønderbro.</p> <p>I 2012 åbnede den ottende institution – Kompasset - i Nordjylland med otte pladser. Samtidig havde de øvrige sikrede institutioner imidlertid oplevet vigende belægning, så det samlede antal pladser faldt i løbet af 2012 til 126 - et niveau, det har ligget på siden.</p> <p>I 2004 blev det muligt at oprette særlig sikrede afdelinger, og der blev oprettet fire afdelinger. Tre afdelinger til unge med særlig voldelig adfærd, og en afdeling til unge med psykiatriske lidelser. To af de særlig sikrede afdelinger til unge med voldelig adfærd er igen lukket, således at der i 2016, var en særlig sikret afdeling for unge med voldelig adfærd på Egely, og en særlig sikret afdeling for unge med psykiske lidelser på Grenen.</p> <p><i>Lidt statistik</i></p> <p>I 2015 var der i alt 532 anbringelser på de sikrede institutioner, hvilket er det laveste siden 2001. Antallet af anbringelser har været faldende siden 2006, hvor det toppede med 898 anbringelser. Til gengæld har antallet af dage de unge opholder sig på en sikret institution været stigende. I årene 1996-2001 lå det gennemsnitlige antal opholdsdage på 31-45 dage, mens det i perioden 2008-2015 har ligget på 53-64 opholdsdage, hvor 2014 var topscorer med 64 opholdsdage.</p> <p>Årsagerne til de unges anbringelse i sikret regi fordelte sig i 2015 på følgende vis på de syv anbringelsesgrunde:</p>

	2015
1. Farlighedskriteriet	64 (12 pct.)
2. Pædagogisk observation	34 (6 pct.)
3. Længerevarende behandling	8 (2 pct.)
4. Varetægtssurrogat	321 (60 pct.)
5. Ungdomssanktionen fase 1	42 (8 pct.)
6. Ungdomssanktionen tilbageførsel	33 (6 pct.)
7. Alternativ afsoning	15 (3 pct.)
8. Øvrige	1 (4 pct.)
9. I alt	532

Som det fremgår af ovenstående oversigt er 60 pct. af de unge, der anbringes på de sikrede afdelinger i 2015 i varetægtssurrogat. Det er i forhold til tidligere år usædvanligt lavt, da den i årene 2009 -2013 har ligget over 75 pct., og endog i nogle år har ligget mellem 80-85 pct.

Kriterierne 1-3 ovenfor er de sociale anbringelser, hvor det er børn og unge-udvalget, der træffer afgørelse om anbringelse. Det er retten, der bestemmer, at en ung kan placeres i varetægtssurrogat på en sikret institution i stedet for varetægtsfængsling. Placering som led i en ungdomssanktion har hjemmel i dommen, mens det er kriminalforsorgen, der tager stilling til, om en ung kan være i alternativ afsoning, jf. straffuldbyrdelseslovens § 78. Dette skal dog tiltrædes af den unges opholdskommune.

Kilder: Danske Regioner: Statistik for de sikrede institutioner, 2009; Danske Regioner: Statistik for de sikrede institutioner, 2015.

Del 2: Noter til de enkelte dias til undervisningen.

Dias 2:

<p>Rettigheder og indgreb heri</p> <p>VER ALTID OPMÆRKSOM PÅ:</p> <p>§ 14 i voksenansvarsloven om isolation på sikrede døgninstitutioner er undtagelsesbestemmelser fra hovedreglen – retten til at kunne bevæge sig frit, som den er formuleret i grundlov og internationale konventioner.</p> <p>Isolation på sikrede Institutioner 2</p>

Dias 2	<p>Noter: Rettigheder og indgreb heri</p> <p>Formålet med dette dias er at præcisere sammenhængen mellem udgangspunktet / hovedreglen om retten til frihed og til frit at bevæge sig overfor bestemmelserne om indgreb.</p>
--------	--

Dias 3:

Retten til personlig frihed og bevægelsesfrihed

Ret til personlig frihed og bevægelsesfrihed:

- Anbragte børn og unge har ret til frit at bevæge sig indenfor og udenfor anbringelsesstedet
- Begrebet "personlig frihed" henviser til beskyttelsen mod vilkårlig frihedsberøvelse
- Bevægelsesfriheden er bredere – omfatter retten til at kunne vælge sit opholdssted, herunder retten til at forlade landet

Væsentlige bestemmelser:

- Grundlovens § 71 beskytter mod vilkårlig frihedsberøvelse
- Den Europæiske menneskerettighedskonvention artikel 5, vedrører den fysiske frihed og indgreb heri
- Den Europæiske menneskerettighedskonvention, 4. tillægsprotokol Artikel 2 vedrører bevægelsesfriheden og indgreb heri
- FN's Børnekonvention, Artikel 37 vedrører frihedsberøvelse af børn

Isolation på sikrede institutioner

3

Dias 3

Noter: Retten til personlig frihed og bevægelsesfrihed

Hvor modulet indgår på en samlet kursusdag med hele regelsættet, anbefales det, at denne slides udgår, idet slidsen også indgår i modulet "Børn og unges rettigheder".

Den personlige frihed og bevægelsesfriheden

Retten til frihed og den personlige friheds ukrænkelighed fremgår bl.a. af Grundloven, Den Europæiske menneskeretskonvention og Børnekonventionen.

For anbragte børn og unge betyder det:

- At de som udgangspunkt skal kunne færdes frit på anbringelsesstedet og uden for dette
- Som led i husregler / husordenen kan der dog fastsættes regler om bestemte steder, hvor børnene ikke selv må opholde sig, f.eks. af ordens- eller sikkerhedsmæssige hensyn, eller af hensyn til andre. Fx kontoret, vagtværelset til sovende nattevagt, de andre børns værelser, et værksted
- Der kan også i husordenen fastsættes regler om, hvornår barnet skal være hjemme på anbringelsesstedet

Gengivelse af bestemmelsernes ordlyd er alene til underviserens orientering – dvs. bestemmelserne skal ikke gennemgås.

Grundlovens § 71

Stk. 1. Den personlige frihed er ukrænkelig. Ingen dansk borger kan på grund af sin politiske eller religiøse overbevisning eller sin afstamning underkastes nogen form for frihedsberøvelse.

*Stk. 2. Frihedsberøvelse kan kun finde sted med hjemmel i loven.
Stk. 3-5 vedr. strafferetsplejen.*

Stk. 6. Uden for strafferetsplejen skal lovligheden af en frihedsberøvelse, der ikke er besluttet af en dømmende myndighed, og som ikke har hjemmel i lovgivningen om udlændinge, på begæring af den, der er berøvet sin frihed, eller den, der handler på hans vegne, forelægges de almindelige domstole eller anden dømmende myndighed til prøvelse. Nærmere regler herom fastsættes ved lov.

Stk. 7. Behandlingen af de i stk. 6 nævnte personer undergives et af Folketinget valgt tilsyn, hvortil de pågældende skal have adgang til at rette henvendelse.

Den Europæiske Menneskerettighedskonvention

Artikel 5

Stk. 1. Enhver har ret til frihed og personlig sikkerhed. Ingen må berøves friheden undtagen i følgende tilfælde og i overensstemmelse med den ved lov foreskrevne fremgangsmåde:

- a-c) vedr. domfældelse og strafferetspleje*
- d) frihedsberøvelse af en mindreårig ifølge lovlig afgørelse med det formål at føre tilsyn med hans opdragelse eller lovlig frihedsberøvelse for at stille ham for den kompetente retlige myndighed;*
- e) vedr. forebyggelse af spredning af sygdomme.*
- f) vedr. uretmæssigt indtrængen i landet eller udvisning/ udlevering.*

Stk. 4 og 5 vedr. henholdsvis domstolsprøvelse og erstatning.

4. tillægsprotokol Artikel 2

Frihed til valg af opholdssted

- 1. Enhver, der retmæssigt opholder sig på en stats territorium, har inden for dette territorium ret til bevægelsesfrihed og til frit at vælge sit opholdssted.*
- 2. Enhver har frihed til at forlade et hvilket som helst land, herunder sit eget.*
- 3. Udøvelsen af disse rettigheder skal ikke være underkastet andre begrænsninger end sådanne, som er i overensstemmelse med loven, og som i et demokratisk samfund er nødvendige af hensyn til den nationale sikkerhed eller den offentlige tryghed, for at opretholde ordre public, for at forebygge forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder.*
- 4. De i stk. 1 nævnte rettigheder kan endvidere inden for særlige områder underkastes restriktioner, som er indført ved lov, og som i et demokratisk samfund tjener almenvellet.*

Artikel 5 er begrænset til berøvelse af den fysiske frihed og omfatter ikke begrænsninger i

bevægelsesfriheden, der i stedet er omfattet af artikel 2 i den 4. tillægsprotokol.

Vurderingen af, om der er tale om frihedsberøvelse eller begrænsninger i bevægelsesfriheden, bygger på en konkret vurdering, hvori bl.a. indgår foranstaltningens karakter, varighed, virkninger og udførelsesmåde. Særligt restriktionens intensitet har betydning for, om indgrebet falder under artikel 5.

FN's Børnekonvention Artikel 37

Deltagerstaterne skal sikre, at:

- a. (Vedr. tortur og straf overfor børn).*
- b. Intet barn ulovligt eller vilkårligt berøves sin frihed. Anholdelse, tilbageholdelse eller fængsling af et barn skal følge lovens forskrifter og må kun bruges som en sidste udvej og for det kortest mulige passende tidsrum;*
- c. Ethvert barn, der er berøvet friheden, behandles menneskeligt og med respekt for menneskets naturlige værdighed og på en måde, der tager hensyn til deres aldersmæssige behov. Især skal ethvert barn, der er berøvet friheden, holdes adskilt fra voksne, medmindre en sådan adskillelse ikke anses at tjene barnets tarv, og skal have ret til at opretholde kontakt med sin familie gennem brevveksling og besøg, bortset fra under særlige omstændigheder;*
- d. (Ret til retssikkerhed og domstolsprøvelse).*

(Se evt: Betænkning om magtanvendelse over for børn og unge, der er anbragt uden for hjemmet, 2015, pp. 18-20, 22-24 og 27-28).

Dias 4:

Begreber

Sikret døgninstitution for børn og unge:

- En døgninstitution, der omfatter mindst én sikret afdeling og eventuelt én eller flere ikke sikrede afdelinger. På en sikret døgninstitution er det tilladt at have yderdøre og vinduer konstant aflåst

Særlig sikret afdeling:

- En afdeling på en sikret døgninstitution, der fysisk er adskilt fra de øvrige sikrede afdelinger på døgninstitutionen. Rammerne på afdelingen gør, at afdelingen kan modtage børn eller unge, der har et mere vidtgående behov for hjælp og støtte grundet mere omfattende problemer end de børn og unge, der placeres på de almindelige afdelinger i den sikrede døgninstitution. De mere omfattende problemer kan være fx. psykisk afvigende eller særlig voldelig adfærd

Bekendtgørelse om voksenansvar §§ 5-7.

Isolation på sikrede institutioner 4

Dias 4	<p>Noter: Begreber</p> <p>Denne og de to efterfølgende dias sætter rammen for drøftelse af isolation, ved at de angiver dels begreberne sikret døgninstitution og særlig sikret afdeling, dels målgruppen for sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger.</p> <p>Definitionerne vedr. sikrede institutioner og særlig sikrede afdelinger findes henholdsvis bekendtgørelsen om voksenansvar § 5 og § 7, stk. 1.</p> <p>Der kan gøres opmærksom på, at sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger skal være godkendt som sikrede døgninstitution,. Ikke-sikrede afdelinger, der er placeret i tilknytning til sikrede afdelinger, enten en åben afdeling eller en delvis lukket afdeling, skal være godkendt som henholdsvis "Åben døgninstitution" og "Delvis lukket døgninstitution".</p>
--------	--

Dias 5:

<p>Målgruppe</p> <p>Børn og unge 12-17 år. Dog kan unge i ungdomssanktionen være fyldt 18 år ved anbringelsen.</p> <p>Sociale årsager (Sociale årsager)</p> <ol style="list-style-type: none">1. Farlighedskriteriet2. Pædagogisk observation3. Længerevarende behandling <p>Strafferetlig dom eller kendelse</p> <ol style="list-style-type: none">1. Varetægtsurrogat2. Alternativ afsoning3. Ungdomssanktionen, herunder tilbageførsel til 1. fase <p>Udlændingeloven</p> <ol style="list-style-type: none">1. Udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark <p style="text-align: center;"><small>Isolation på sikrede Institutioner</small></p> <p style="text-align: right;"><small>5</small></p>
--

Dias 5	<p>Noter: Målgruppe for sikret døgninstitution</p> <p>Målgruppen for anbringelse på sikret døgninstitution fremgår af servicelovens § 63b.</p> <p>(På diasset er alene angivet de mere populære betegnelser for nedenstående syv kriterier.</p> <p>Der sondres mellem børn og unge, der er anbragt af sociale årsager, anbragt som led i en strafferetlig dom eller kendelse og endelig anbragt i henhold til udlændingeloven.</p> <p>Sociale årsager:</p> <p>Anbringelse af et barn eller en ung på en sikret døgninstitution må alene anvendes, når det er absolut påkrævet:</p> <ol style="list-style-type: none">1) For at afværge, at barnet eller den unge skader sig selv eller andre, og risikoen for skade ikke på forsvarlig måde kan afværges ved andre mere lempelige forholdsregler2) I en indledende iagttagelsesperiode for at tilvejebringe et grundlag for den videre socialpædagogiske behandling3) At der, på baggrund af den indledende iagttagelsesperiode efter nr. 2, iværksættes et længerevarende behandlingsforløb på en sikret afdeling eller døgninstitution <p>Strafferetlig dom eller kendelse</p> <p>Unge kan anbringes på en sikret døgninstitution når:</p> <ol style="list-style-type: none">4) Opholdet træder i stedet for varetægtsfængsling, jf. § 765 i lov om rettens pleje5) Opholdet er led i afsoning, jf. § 78, stk. 2, i lov om fuldbyrdelse af straf m.v., og betingelserne i nr. 1, 2 eller 3 samtidig er opfyldt (Dvs. en af de sociale årsager skal være opfyldt)6) Opholdet er led i en idømt foranstaltning efter § 74 a i straffeloven (Ungdomssanktion) <p>I henhold til udlændingeloven</p>
--------	---

7) Der er tale om udlændinge under 15 år uden lovligt ophold i Danmark, jf. §§ 36 og 37 i udlændingeloven.

En sikret døgninstitution er til børn og unge i alderen 12-17 år. Opholdet skal være påbegyndt inden det fyldte 18. år, dog med undtagelse af unge, der er idømt en ungdomssanktion, hvor opholdet kan iværksættes efter det 18. år.

Børn og unge-udvalget kan i særlige tilfælde dispensere fra den nævnte aldersgrænse. Det betyder, at børn og unge-udvalget i helt særlige situationer vil kunne anbringe børn under 12 år på en sikret døgninstitution.

Dias 6:

Målgruppe for særlig sikret afdeling

En særligt sikret afdeling må alene anvendes til børn og unge, der er fyldt 15 år, når følgende kriterier er opfyldt:

1. der foreligger et grundlag for anbringelse i en sikret døgninstitution, dvs. opfylder et af de syv kriterier
2. anbringelse i en sikret døgninstitution (almindelig sikret afdeling) ikke er eller vil være tilstrækkelig, idet barnet eller den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold i en sikret afdeling eller døgninstitution uforsvarligt, **og**
3. der i forhold til barnet eller den unge med psykisk afvigende adfærd foreligger en skriftlig lægefaglig vurdering af, at barnet eller den unge udviser aktuelle symptomer på en diagnose

Isolation på sikrede institutioner

6

Målgruppen for særlig sikret afdeling fremgår af servicelovens § 63c.

En særligt sikret afdeling må alene anvendes til unge, der er fyldt 15 år, når følgende kriterier er opfyldt:

Dias 6

1. der foreligger et grundlag for anbringelse i en sikret døgninstitution, dvs. opfylder et af de syv kriterier
2. anbringelse i en sikret døgninstitution (almindelig sikret afdeling) ikke er eller vil være tilstrækkelig, idet den unge ved en forudgående særlig voldelig eller psykisk afvigende adfærd har gjort ophold eller fortsat ophold i en sikret afdeling eller døgninstitution uforsvarligt, **og**
3. der i forhold til et barn eller en ung med psykisk afvigende adfærd foreligger en skriftlig lægefaglig vurdering af, at barnet eller den unge udviser aktuelle symptomer på en diagnose

Den sidste gælder således særligt unge, der bliver anbragt på afdelinger med unge med psykiske lidelser.

Vær opmærksom på, at aldersgrænsen for særlig sikret afdeling er 15 år, og at der ikke som ved sikrede afdelinger, er mulighed for at dispensere fra aldersgrænsen.

Dias 7:

<p>Lovens indhold</p> <p>Anvendelsesområde Sikret døgninstitution og særlig sikrede afdelinger.</p> <p>Kompetence - personkreds Lederen af en sikret døgninstitution eller dennes stedfortræder.</p> <p>Betingelser for indgreb Der skal være overhængende fare for, at barnet eller den unge skader sig selv eller andre.</p> <p>Form for indgreb Anbringe et barn eller en ung i et særligt afsondret isolationsrum.</p> <p style="text-align: center;"><small>Isolation på sikrede Institutioner</small></p> <p style="text-align: right;"><small>7</small></p>

Dias 7	<p>Noter: Lovens indhold</p> <p>Formålet med diasset er at give et overblik over de forskellige elementer i lovreglen. De enkelte elementer uddybes senere.</p>
--------	--

Dias 8

<p>Anvendelsesområde</p> <ul style="list-style-type: none">• Sikrede døgninstitutioner• Særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner <p>Isolation kan alene anvendes på afdelinger, der er godkendt som sikrede døgninstitution.</p> <p>Bestemmelsen om isolation kan anvendes overfor børn og unge under 18 år, der er anbragt på en sikret døgninstitution eller særlig sikret afdeling samt unge over 18 år, der er anbragt på institutionen som led i en strafferetlig dom eller kendelse.</p> <p style="text-align: center;">Isolation på sikrede institutioner 8</p>
--

Dias 8	<p>Noter: Anvendelsesområde</p> <p>Isolation kan kun anvendes på sikrede afdelinger og særlig sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner for børn og unge, jf. servicelovens § 66, stk. 1, nr. 6.</p> <p>Bestemmelsen gælder for børn og unge under 18 år, der er anbragt på en sikret døgninstitution eller særlig sikret afdeling. Bestemmelsen gælder endvidere for unge, der er fyldt 18 år, og som er anbragt på en sikret døgninstitution eller særlig sikret afdeling som led i en strafferetlig dom eller kendelse.</p>
--------	---

Dias 9:

<p>Kompetence - personkreds</p> <ul style="list-style-type: none">• Lederen af en sikret døgninstitution eller særligt sikret afdeling eller dennes stedfortræder kan beslutte at anbringe et barn eller en ung i isolation.• Det SKAL på et HVERT TIDSPUNKT være tydeligt, HVEM der er stedfortræder for lederen. <p style="text-align: right;">Isolation på sikrede Institutioner 9</p>

Dias 9	<p>Note: Kompetence - personkreds</p> <p>Det er lederen af en sikret døgninstitution eller en særlig sikret afdeling på en sikret døgninstitution eller dennes stedfortræder, der har kompetencen til at beslutte at et barn eller en ung skal anbringes i isolation.</p> <p>Det skal være tydeligt, hvem der er stedfortræder for lederen af den sikrede døgninstitution eller den særlig sikrede afdeling. Hvis lederen og en evt. souschef/stedfortræder ikke er til stede, skal det således på ethvert tidspunkt være dokumenterbart og klart defineret for medarbejderne, hvilken tilstedeværende medarbejder, der er stedfortræder i relation til beføjelsen i voksenansvarslovens § 14.</p>
--------	---

Dias 10:

Betingelser for indgreb

Der skal være OVERHÆNGENDE fare for, at barnet eller den unge skader sig selv eller andre.

- Absolut nødvendigt
- Faren umiddelbart forestående
- En vis sandsynlighed for, at en person vil lide skade
- Ikke tilstrækkeligt at det er en ting, som det vil gå ud over

Isolation på sikrede Institutioner

10

Dias 10	<p>Noter: Betingelser for indgreb</p> <p>Der skal være overhængende fare for, at barnet eller den unge vil skade sig selv eller andre, jf. punkterne på diasset.</p>
---------	---

Dias 11

Form for indgreb

Isolation på sikrede døgninstitutioner:

Anbringelse af et barn eller en ung i et begrænset tidsrum i et dertil særligt indrettet isolationsrum.

Isolation skal være så kortvarig som mulig og må ikke vare længere end:

- 2 timer for børn og unge anbragt på sikrede døgninstitutioner
- 4 timer for børn og unge anbragt på særlig sikrede afdelinger

Aflåsning af værelser om natten betragtes ikke som isolation.

Isolation på sikrede institutioner

11

Dias 11	<p>Noter: Form for indgreb</p> <p>Isolation på sikrede døgninstitutioner:</p> <p>Anbringelse af et barn eller en ung i et begrænset tidsrum i et dertil særligt indrettet isolationsrum.</p> <p>Der kan dermed ikke ske isolation på sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger, der ikke har særlig indrettede isolationsrum.</p> <p>Aflåsning af værelser om natten betragtes ikke som isolation. MEN børn og unge må ikke låses inde på deres værelser om dagen.</p> <p>Isolationen skal være så kortvarig som muligt og må ikke vare længere end:</p> <ul style="list-style-type: none">• 2 timer for børn og unge anbragt på sikrede døgninstitutioner• 4 timer for børn og unge anbragt på særlig sikrede afdelinger <p>Isolationen skal være så kortvarig og skånsom som muligt. Der skal løbende føres tilsyn med barnet eller den unge for at sikre, at barnet eller den unge ikke skader sig selv eller andre.</p> <p>Voksenansvarslovens § 9, hvorefter det er muligt at føre et barn eller ung til et andet sted, hvis barnet eller den unge er til fare for sig selv eller andre vil eventuelt kunne anvendes til at føre barnet eller den unge til isolationsrummet.</p>
---------	---

Dias 12

Generelle principper for magtanvendelse

- Isolation skal ske under iagttagelse af de generelle principper for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge
 - Isolation må kun ske undtagelsesvist og må ikke erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats
 - Der skal forinden være forsøgt at få barnet eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning
 - Isolation må kun anvendes hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige
 - Isolation skal ske så kortvarig og skånsomt som muligt
 - Der må ikke i forbindelse med isolation ske ydmygende, nedværdigende eller hånende behandling af den unge

Isolation på sikrede institutioner

12

Dias 12

Noter: **Generelle principper for magtanvendelse**

- Isolation skal ske under iagttagelse af de generelle principper for anvendelse af magt over for anbragte børn og unge:
 - Isolation må kun ske undtagelsesvist og må ikke erstatte omsorg og socialpædagogisk indsats
 - Der skal forinden være forsøgt at få barnet eller den unges frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning
 - Isolation må kun anvendes hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige
 - Isolation skal ske så kortvarig og skånsomt som muligt
 - Der må ikke i forbindelse med isolation ske ydmygende, nedværdigende eller hånende behandling af den unge

Det er desuden vigtigt at isolation, så vidt det er muligt kombineres med tryghedsskabende tiltag:

Øvelse og refleksion:

Forsøg i forhold til de enkelte punkter at få deltagerne til at reflektere over, hvilken betydning princippet har i praksis.

- Hvorledes kan man sikre sig, at barnet eller den unge får den nødvendige omsorg og socialpædagogiske indsats i forbindelse med isolation?
- Har I eksempler på, at en situation, hvor der er overhængende fare for at en ung vil skade sig selv eller andre, og hvor situationen løses ved mindre indgribende foranstaltninger
- Hvordan foregår det, når børn og unge skal isoleres hos jer? Kunne man forestille sig fremgangsmåder der ville være mere skånsomt?
- Kom med eksempler på, hvor handlingerne i forbindelse med isolation kan opleves som ydmygende eller krænkende for barnet eller den unge? Hvad siges der til barnet eller

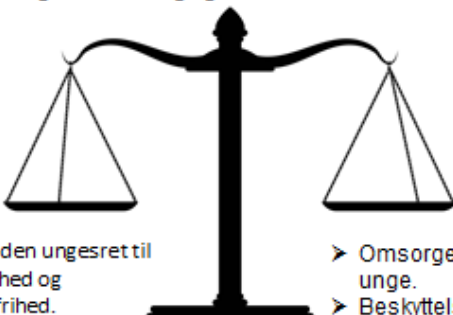
	den unge? Hvilket sprogbrug anvendes?
--	---------------------------------------

Dias 13

Afvejning af hensyn

Konkret afvejning ved varetagelse af hensyn

Barnets modenhed, funktionsniveau og alder
Indgrebet omfang og intensivitet i forhold til formålet

- Barnet eller den unges ret til personlig frihed og bevægelsesfrihed.
- Omsorgen for barnet eller den unge.
- Beskyttelse mod overhængende fare for personskade

Isolation på sikrede Institutioner 13

Dias 13	<p>Noter: Afvejning af hensyn</p> <p>Dette dias skal understrege, at der altid skal ske en konkret afvejning mellem barnets ret til personlig frihed og bevægelsesfrihed i forhold til beskyttelseshensynet og den overhængende fare. Det er et meget indgribende tiltag i barnet eller den unges rettigheder at anbringe et barn eller en ung i et isolationsrum. Indgrebet skal derfor være nødvendigt af hensyn til en overhængende fare, der ikke kan afværges ved mindre indgribende tiltag.</p>
---------	--

Dias 14

Processuelle regler, der skal iagttages

Barnet eller den unge bør høres forud for isolationen, ligesom barnet eller den unge løbende bør høres om længden af isolationen.

Barnet eller den unge skal under isolationen kunne tilkalde en medarbejder.

- Der skal løbende føres tilsyn med et barn eller en ung, der sidder i isolation
- Særligt vedrørende isolation af et barn eller en ung med en psykisk lidelse:
 - tilkaldelse af praktiserende læge i forbindelse med beslutningen
 - lægen vurderer behov for indlæggelse
 - lægen fører løbende tilsyn for at kunne vurdere behovet for indlæggelse under isolationsforløbet

Dias 14	<p>Noter: Processuelle regler</p> <p>I forbindelse med anbringelse i isolation bør barnet eller den unge høres, ligesom spørgsmålet om ophævelse af isolation bør drøftes med barnet eller den unge under isolationsforløbet.</p> <p>Det fremgår af § 14 stk. 3, at der løbende skal føres tilsyn med et barn eller en ung, der er anbragt i isolation. Formålet med tilsynet er bl.a. at sikre, at barnet eller den unge ikke gør skade på sig selv. Barnet eller den unge, der er anbragt i isolation, skal løbende observeres. Under anbringelsen i isolation skal der være mulighed for, at barnet eller den unge kan tilkalde en medarbejder.</p> <p>Ved isolation af børn og unge med psykiske lidelser, skal der i umiddelbar forbindelse med beslutningen om, at barnet eller den unge skal isoleres, tilkaldes en almen praktiserende læge. Lægen skal tage stilling til, om det er nødvendigt med en indlæggelse af den pågældende på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling. Hvis det ikke er tilfældet, skal lægen føre løbende tilsyn med barnet / den unge under isolationen for at kunne tage stilling til, om der i løbet af isolationen sker en udvikling med den pågældendes tilstand, som gør en indlæggelse på en børne- og ungdomspsykiatrisk afdeling nødvendig.</p>
---------	---

Dias 15

Registrering og indberetning

Isolation på sikrede døgninstitutioner og særlig sikrede afdelinger skal registreres og indberettes.

- Lederen eller dennes stedfortræder skal straks inden for 24 timer registrere hændelsen
 - Bilag 1a: Indberetningsskema til døgninstitutioner og opholdssteder
- Barnet skal gøres bekendt med registreringen, og skal have tilbud om, at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen
- Episoden skal indberettes til den anbringende kommune og socialtilsynet
- Forældremyndigheden og driftsherre skal orienteres om hændelsen

Isolation på sikrede Institutioner

15

Noter: **Registrering og indberetning**

Denne sidste slides opsummere kort, at isolation skal registreres og indberettes, samt de væsentligste processuelle forhold.

Slide 15

Formål med registrering og indberetning er bl.a.

- Opfølgning ift. det enkelte barn eller den unge gennem indberetning til den anbringende kommune, der som led i det personrettede tilsyn vurderer de beskrevne hændelser, og indberetningen kan hermed indgå i overvejelserne af, hvorvidt barnet / den unge får det rigtige tilbud, eller om der skal ske ændringer heri
- Opfølgning i forhold til anbringelsesstedet bl.a. gennem indberetning til socialtilsynene og orientering af evt. kommunal eller regional driftsherre. Socialtilsynet gennemgår indberetningerne og lader dem indgå i deres tilsynsmæssige overvejelser
- Gennemskuelighed for, hvad der foregår på anbringelsesstedet og dermed åbenhed om de handlinger, de enkelte medarbejdere foretager
- Retssikkerhed for børnene og de unge, som bl.a. sikres ved:
 - Barnet / den unge skal have gennemgået registreringen af hændelsen
 - Barnet / den unge har ret til at udforme sin egen redegørelse for hændelsen, som skal vedlægges indberetningen
 - Forældremyndigheden til barnet eller den unge skal have en kopi af indberetningen
- Refleksion og læring i personalegruppen over, hvorledes lignende situationer kan håndteres fremover

Registreringen skal ske på det skema, der følger med bekendtgørelsen om voksenansvar over for børn og unge, anbragt udenfor hjemmet.. Der er to varianter af det samme skema: Et skema

til kommunale plejefamilier og et skema til private opholdssteder og døgninstitutioner.

Væsentlige processuelle regler:

- Lederen eller dennes stedfortræder skal inden 24 timer registrere hændelsen
- Barnet skal gøres bekendt med registreringen, og skal have tilbud om, at lave sin egen redegørelse, der kan følge indberetningen
- Der skal uden ugrundet ophold sendes en kopi af indberetningen til den anbringende kommune
- Tilsynet skal have indberetningen tilsendt ved udgangen af måneden sammen med eventuelle relevante kommentarer

Forældremyndighedsindehaveren skal uden ugrundet ophold orienteres om episoden.

Hvor der er en regional eller kommunal driftsherre skal denne orienteres.